



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

De Discursu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DISPUTATIO VIII.

De Syllogismo,

Nquantum hic attingemus discursum respondebit Tractatio Libr. Priorum ubi tractat Aristoteles de Discursu in Communi, ejus forma, ac Materia. Tractatio autem de Demonstratione, respondebit Libris posteriorum, ubi de hac materia Aristoteles.

QUÆSTIO I.

Explicatur natura Discursus & Syllogismi.

Discursus est Nomen translatum à cursu corporali ad motum quandam intentionalem, sicut enim per discursum corporalem movet se mobile Corporeum, ita & per discursum intentionalem, movet se Intellectus; & sicut in discursu Corporali proceditur à termino A quo, ad terminum Quem ita & in discursu intentionali, proceditur ab una cognitione notiori, tanquam à termino A quo, ad aliam cognitionem objecti minus noti, tanquam ad terminum Ad quem. Artadus verò nomine termini A quo, in progressu intentionali, intelligit objectum formale, quod per se primo attingitur à scientia & A quo primum incipit currere intellectus, terminum autem Ad quem, dicit esse Objectum materiale quod cognoscitur à potentia cum dependentia à potentia cum dependentia à Formali. Namine verò objecti formalis intelligit, præmissas, tanquam objectum formale motivum.

De Discursu.

QUÆRITUR I. *Quid sit discursus.*

RESPONDET Scotus. Discursum esse progressionem intellectus ab uno objecto ad aliud. *Hæc definitio discursus ordinariè admitti non solet.*

RATIO est. Quia competit etiam discursui virtuali, seu æquivalenti & non tantum formali: hinc allata definitio potest quadrare etiam Divinis cognitionibus, unum objectum ex alio, cognoscentibus, cum tamen ordinariè dicatur Deus non discurre.

ALITER Discursum definiunt Conimbrienses, *Quod sit progressio intellectus ab una cognitione in aliam;* Hæc, tenenda erit definitio. Cæterum hic progressus non debet esse merè successio unius post aliam cognitionem, nec debet esse

merè per accidens, & casu, sed ex antecedentibus debet educi alia. Harum autem definitionum in hoc est differentia, quia prior importat alietatem in ipsis objectis, posterior importat in ipsis Actibus.

QUÆRITUR II. *Quotuplex sit Discursus.*

RESPONDETUR Communiter. Prima divisione discursum alium esse Formalem, alium Virtuale. Formalis Discursus, est Discursus constans pluribus cognitionibus distinctis realiter, quarum una inferatur ex alia. Discursus autem Virtualis, Discursus æquivalenter, Discursus objectivus &c. (hæc enim idem sunt) Nihil aliud est, quam progressio ex uno objecto in aliud, per eandem numero cognitionem.

QUÆRITUR III. *An discursus formalis debeat habere partes, hoc est plures Enuntiationes.*

RESPONDET. Hurtado Dis. 7. Anim. Sect. 3. Arriaga, Oviedo hic debere illum habere partes, hoc est tres virtualiter vel formaliter distinctas propositiones. Formaliter distinctæ propositiones sunt tales, sicut communiter ponuntur in Cathgorico Syllogismo. Propositiones autem virtualiter distinctæ sunt, quando simplex qualitas propositionis totum id enuntiat quod tribus aliis distinctis enuntiaretur ut si v.g. his tribus propositionibus. Omnis homo est animal; Petrus est homo. Ergo Petrus est animal, si inquam his propositionibus unico actu, præbeat assensus. Ratio communis pro responsione est. Tum quia Aristoteles in definitione Syllogismi qui in re à Discursu (ut inferius explicabitur) non differt, requirit pluralitatem actuum, vultque ut in illo non nisi ex quibusdam positis, aliud sequatur. Tum quia ubi est causa & effectus, illic debet esse pluralitas, sed inter præmissas & conclusionem est ratio causæ & effectus. Ergo. Tum quia ut unum ex alio sequatur per discursum, debet prædicatum & subiectum, prius conjungi cum Medio Terminò, iuxta Principium. Quæ sunt eadem uni tertio: conjungi autem prædicatum & subiectum Conclusionis non potest cum medio terminò, nisi sint duæ propositiones, in quarum una subiectum, cum medio terminò, & in altera prædicatum, cum eodem medio terminò, conjungantur, tertia autem propositio erit conjunctio ipsius subiecti & prædicati inter se, quæ omnia actus vel formaliter vel virtualiter plures requirunt.

Dices

DICES. Bonus est hic Discursus, Omnis homo est animal, Ergo Petrus homo, est animal, & tamen in hoc discursu, unum extremum in una præmissa, aliud autem extremum nõ in alia præmissa, sed in ipsa illa, cum medio termino conjungitur. Ergo ad discursum non est necessaria etiam virtualiter duplex præmissa.

RESPONDERI potest: quod illa illatio sit simul virtualiter & æquivalenter præmissa, illa enim illatio Ergo Petrus homo, est animal, æquivaleret his duabus propositionibus, scilicet Petrus est homo, & Petrus est animal.

RESPONDET II. Oviedo. Negando bonum illum esse discursum. Ratio negandi est, quia non innitur illi principio quæ sunt eadem uni tertio. Attendendo etiam ad Illationem, omnis homo currit. Ergo aliquis homo currit, docet Arriaga esse hic duplicem virtualiter præmissam, subintelligitur enim hæc minor sed in omnis homo, includitur aliquis homo.

De Syllogismo.

QUÆRITUR I. Quid sit Syllogismus.

RESPONDERI P. flet, hic esse difficultas, an ly: Oratio, quod adhibetur ad definitionem tam Syllogismi quam Definitionis, sit genus proximum an remotum. Censent aliqui esse hoc genus remotum, idque ideo, quia proximus genus ad Syllogismi muni est argumentatio. Sed hæc ratio non convincit, quia argumentatio & Syllogismus idem sunt & æquæ latè patent, Ergo argumentatio non est genus ad Syllogismum. Dat aliam rationem Arriaga quare ly: Oratio sit genus remotum; quia scilicet argumentatio cum Definitione & Divisione conveniunt in hoc, quod sunt modi sciendi, Oratio autem extenditur etiam ad ea, quæ non sunt modi sciendi, hinc propositio simplex, est Oratio, & tamen non est modus sciendi. Huic etiam rationi Responderi posset, quod sicut conveniunt in ratione modi sciendi Argumentatio, Definitio, & Divisio, ita etiam in ratione Orationis, cur ergo etiam Oratio non erit genus proximum. Deinde sit licet quod Oratio extendatur etiam ad ea quæ non sunt modi sciendi, non sequetur Orationem non esse Genus, sicut licet animal extendatur ad ea quæ non sunt rationalia & non sunt homo, non sequitur tamen genus proximum hominis non esse animal. Puro itaque quod ly Oratio sit Genus proximum ad definiendum Syllogismum sitque non aliud quam operatio intellectus, quæ est Verbum mentis, quod ipsum verbum mentis, est Oratio animæ &c. Ex quo colliges & referes ad dicta superius de objecto: quod in re Oratio Logica sit Objectum Logica, quia ut dixi operationes intellectus sunt objectum Logica, Oratio autem Logica in re sunt ipsæ operationes intellectus: sed non est objectum adæquatum Logica, quia terminus per se est species ob-

jecti Logica, & tamen illi non convenit esset Orationem. Nec debet vocari nomine Orationis Logica objectum ejusdem, quia Oratio Logica, est æquæ ignota ac ipsa Logica: Objectum autem scientiæ debet esse quid notius, ut ex illo dignosci scientia penitus possit. Et quia an vocari debeat Objectum Logica Oratio, est questio de voce, in qua cum pluribus sentiendum.

QUÆRES II. Quid sentiendum sit de Figura Galeni.

RESPONDETUR. Dari illam imprimis. Eò quod detur talis positio terminorum, ut id quod fuit in priori propositione prædicatum, fiat in posteriori subjectum, quod est figura Galeni rectè concludens, quia innitur iisdem principiis communibus Syllogismorum. Imò non ignoravit istam figuram Aristoteles, ut videre est secundi priorum Cap. ultimo videreque est in multis locis ita argumentantem Aristotelem. Definitur ergo hæc figura, est in qua medium prædicatur in Prima, subjicitur in Secunda Propositione. Deinde dico hanc figuram in re idem esse cum prima Aristotelica, sed tantum habet propositiones transpositas, nam ea propositio quæ secundo loco ponitur est verè Major, continet enim in se Majus extremum, & ista quæ primo loco ponitur est verè Minor, continens Minus extremum: hinc si posita loco secundo propositio, ponatur pro prima, eodem omnino modo concludet; quo prima figura. Recitat Hurtado Versiculos qui denotant modos debitos Galeni Figure, confimiles tamen modis Aristotelis suntque tales.

Barnaba, Calee, Dimari, Firemo, Bamalipton.

INFER. Non ideo Galenicam figuram non esse essentialiter distinctam ab Aristotelica prima Figura, quia Galenica est reducibilis ad Aristotelicam Primam, aliàs Secunda & Tertia Figura non essent distinctæ à Prima, quia sunt reducibiles ad Primam: Sed ideo quia illic est distincta combinatio medii cum extremis, ista enim combinatio, est figura. Sed in Galenica figura, non est diversa combinatio medii cum extremis: quod probatur. Sola transpositio Propositionum non est diversa combinatio medii cum extremis, sed in Galenica, est sola transpositio Propositionum, ut dixi, Ergo.

DICES I. In nulla Aristotelica Medium prædicatur in Majori subjicitur in Minori. Ergo Galenica etiam diversam combinationem Medii cum extremis importat.

RESPONDETUR. Negando conseq. Propter Minorem quæ hic subicitur, quod scilicet in Galenica figura, medium prædicatur in Majori, subjicitur in Minori, hæc enim Minor est in re Major, quia continet Majus extremum hoc est Prædicatum conclusionis.

DICES II. Fieri poterit ut ita inferatur Conclusio in Galenica ut habeat pro subjecto id quod poni-